

Handläggare
Albin Lindström
Telefon: 08-508 47 998

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 16 juni 2020

Ärende 6

Svar på skrivelse gällande behovet av insatser för att möta effekterna av Covid-19

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på skrivelsen.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Ulrika Klemets
ekonomichef

Christina Wattjersson
avdelningschef
Jobbtorg Stockholm

Bengt Jönsson
avdelningschef
Vuxenutbildning Stockholm

Sammanfattning

I en skrivelse till arbetsmarknadsnämnden daterad den 21 april 2020 efterfrågar Salar Rashid m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V) och Farida Al-Abani (FI) svar från arbetsmarknadsförvaltningen på ett antal frågor om vad som kan göras för att möta arbetslösheten som coronakrisen för med sig.

Arbetsmarknadsförvaltningen följer löpande pandemin och dess ekonomiska och samhällsliga konsekvenser. Förvaltningen gör bedömningen att grupper med svag ställning på arbetsmarknaden riskerar att drabbas hårdast i krisen. Redan nu är det tydligt hur krisen drabbat unga som ofta saknar en förankring på arbetsmarknaden

Förvaltningen vidtar åtgärder för att minska effekterna av krisen både inom arbetsmarknadsområdet och vuxenutbildningen. Bland annat riktar förvaltningen insatser direkt mot målgruppen unga och växlar upp arbetet med snabbspår och kombinationsutbildningar.

Bakgrund

Våren 2020 har världen och Sverige drabbats av global pandemi med stor påverkan på ekonomi och samhällsfunktioner. Regeringen spår under 2020 en arbetslöshet på mellan 9 och 13 procent. Som en konsekvens av detta förväntas fler även söka sig till vuxenutbildningen.

Mot bakgrund av vad som skett i tidigare konjunkturedgångar förväntas grupper med svag ställning på arbetsmarknaden att drabbas hårdast. Samtidigt är coronakrisen ovanlig till sin karaktär då den riskerar att (åtminstone tillfälligt) slå ut hela näringar. Krisen slår hårt mot branscher där andelen unga och utrikesfödda är hög, t.ex. besöksnäringen, hotell- och restaurangbranschen och transportbranschen. Flera av dessa näringar är viktiga samverkansparter för arbetsmarknadsnämnden när det handlar om att hitta jobb till aspiranter, men även till sfi-studerande och studerande inom vuxenutbildningen. Arbetslösheten i dessa branscher stiger och den fram tills nu, positiva utvecklingen på arbetsmarknaden i Stockholms län för till exempel gruppen utrikesfödda riskerar att brytas med försämrad integration som följd. Samtidigt förväntas efterfrågan på personal inom vård och omsorg samt utbildning att vara fortsatt hög, vilket kan underlätta för vissa arbetssökande från grupper med svag ställning på arbetsmarknaden.

Unga har vid detta skede i krisen redan visat sig drabbas hårt och bedöms fortsatt vara en särskilt utsatt grupp i lågkonjunkturen. Framförallt vissa identifierade (och delvis överlappande) grupper har väsentligt större problem: unga med funktionsnedsättningar, unga med utländsk bakgrund och unga utan fullständiga gymnasiebetyg. Forskning från tidigare kriser har visat att unga som i stor utsträckning kommit in på arbetsmarknaden via tillfälliga anställningar, vikariat och liknande, i hög utsträckning åker ut från arbetsmarknaden vid en lågkonjunktur – och att dessa dessutom har svårt att komma in igen även när arbetsmarknaden sedan återhämtar sig.

Erfarenheter från både andra länder och Sverige visar till exempel att unga som inte kommer in på arbetsmarknaden kort efter avslutade gymnasiestudier har svårt att senare få fotfäste på

arbetsmarknaden. Efter både 1990-talskrisen och senare finans-
krisen 2008 blev konsekvenserna allvarliga även på lång sikt för de
18- och 19-åringar som då inte lyckades hitta ett jobb efter skolan.
De löpte betydligt större risk att bli arbetslösa de följande tio åren.

Ärendet

I en skrivelse till arbetsmarknadsnämnden daterad den 21 april 2020
efterfrågar Salar Rashid m.fl. (S), Rashid Mohammed m.fl. (V) och
Farida Al-Abani (FI) svar från arbetsmarknadsförvaltningen på ett
antal frågor om vad som kan göras för att möta arbetslösheten som
coronakrisen för med sig.

I skrivelsen påpekas de stora utmaningar som samhället, staden och
arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter står inför i samband
med coronakrisen. Arbetsmarknadsförvaltningens nyckelroll i
stadens arbete med att klara grunduppdraget trots krisen lyfts
särskilt fram.

Krisen för med sig ökade kostnaderna relaterade till arbetslöshet,
ekonomiskt bistånd och social välfärd. För andra utgiftsområden är
utvecklingen mer osäker. Lönekostnaderna kan komma att minska
till följd av stor sjukfrånvaro, men behovet av tillfälliga insatser kan
samtidigt föranleda stora nya kostnader.

Skrivelsen efterfrågar en handlingsplan från staden hur krisen och
de svårare ekonomiska tiderna ska hanteras. Riksdag och regering
har tilldelat staden 495 miljoner kronor vilka föreslås användas för
att stärka stadens förmåga att fungera i en kristid. I bedömningen
behöver pandemins effekter på stadens ekonomi beräknas och det är
nödvändigt att väga in vilka ökade kostnader som blir resultatet
såväl i den egna välfärdsverksamheten som i behovet av stöd till det
civila samhället exempelvis inom kultur och idrott.

Skrivelsen ställer ett antal frågor till arbetsmarknadsförvaltningen
att besvara:

- Vilka ökade insatser krävs inom arbetsmarknadspolitik och vuxenutbildningen för att öka sysselsättningen?
- Vilka resurser krävs för att säkerställa kompetensförsörjningen inom staden, för att vi ska kunna garantera medborgarna en bra kvalitet inom stadens verksamheter med en hög säkerhet?
- Hur kan samverkan mellan stad och region rörande gränslandet mellan omsorg och vård stärkas?

- Hur kan arbetsmarknadsförvaltningen vara med i arbetet att prioritera välfärd, omsorg och förebyggande arbete så att vår stad håller samman, tryggheten ökar och stockholmare med behov av stöd kan ges det när behoven sannolikt är större än någonsin?
- Hur kan förvaltningen säkerställa att nämndens prioriterade målgrupper genom våra verksamheter kommer i arbete och sysselsättning - trots rådande omständigheter?
- Hur kan förvaltningen utveckla olika typer av snabbspår inom yrkesutbildning för de med en utsatt position på arbetsmarknaden?
- Hur arbetar förvaltningen för att säkerställa att man inte misslyckas med att uppnå uppsatta mål?
- Förvaltningen redan nu flaggat för att man kommer att ha svårt att uppnå målen med feriejobben. Vilka andra mål kommer inte att uppnås?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen svarar nedan på respektive fråga i skrivelsen.

Vilka ökade insatser krävs inom arbetsmarknadspolitiken och vuxenutbildningen för att öka sysselsättningen?

Svar: Regeringen har under våren 2020 presenterat ett antal åtgärder och stimulanspaket för att rusta kommuner, regioner, företag och enskilda till att klara krisen och den efterföljande lågkonjunkturen. På arbetsmarknadsområdet handlar det bland annat om ökade anslag till Arbetsförmedlingen avseende förvaltning och arbetsmarknadsprogram, förändrade regler för A-kassan, korttidspermitteringar av personal och en förändring av reglerna för karensavdraget. Inom utbildningsområdet handlar det om ökade anslag för regional yrkesutbildning och en omfattande utbildningssatsning inom vård och omsorg.

Arbetsförmedlingen har huvudansvaret för arbetsmarknadspolitiken och stadens arbetsmarknadsförvaltning står för en relativt liten del av de åtgärder som påverkar sysselsättningen i regionen. Stadens arbetsmarknadsinsatser styrs främst av bestämmelserna i socialtjänstlagen och riktas framförallt mot personer som uppbär försörjningsstöd. Genom det kommunala aktivitetsansvaret har staden ansvar för unga mellan 16-20 år och deras sysselsättning.

Vidare arbetar staden med prioriterade målgrupper som nyanlända och kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden.

Med stöd i forskning och utvecklingen på arbetsmarknaden under krisen utgår arbetsmarknadsförvaltningen ifrån att de grupper som redan har en utsatt position på arbetsmarknaden kommer att drabbas extra hårt i krisen. Arbetslösheten har under krisen stigit mest för ungdomar 18-24 år samt utrikesfödda, framförallt från länder utanför Europa. SWECO har på uppdrag av socialförvaltningen tagit fram en prognos för utvecklingen av försörjningsstödet under de kommande åren och räknar med en ökning på mellan 7 och 19 procent. Sveriges kommuner och regioner (SKR) gjorde i maj en bedömning att försörjningsstödet kan komma att öka med närmare 30 procent i riket.

Med anledning av konjunkturutvecklingen arbetar arbetsmarknadsförvaltningen aktivt med att analysera utvecklingen och hur den bedöms påverka förvaltningens verksamheter.

Inom arbetsmarknadsområdet bedöms antal aspiranter öka vid Jobbtorg Stockholm. För att möta en större målgrupp ser verksamheten över arbetssätt. Det är viktigt att både kunna möta den nuvarande målgruppen som i stor utsträckning står längre från arbetsmarknaden och behöver mer stöd och att samtidigt kunna ta emot nya aspiranter som snabbare kan komma ut i arbete.

Arbetet med Stockholmsjobb förstärks och arbetsmarknadsförvaltningen ser över möjligheterna att skapa fler anställningar riktade mot unga. För ungdomar undersöker förvaltningen även möjligheter att stärka de uppsökande aktiviteterna och arbeta med drop-in verksamheter.

Fler förväntas studera vid vuxenutbildningen från hösten 2020, både för att kortsiktigt använda tiden väl under en period av högre arbetslöshet, och långsiktigt för att stärka sina förutsättningar på arbetsmarknaden. För att möta ett ökat behov ser vuxenutbildningen över möjligheterna att skapa fler sfi-kurser med jobb/yrkesfokus, ett fokus på yrkes- och kombinationsutbildningar och fler kurser riktade mot unga. Staden har en generös hållning till vuxenstudier där alla behöriga sökande till vuxenutbildningen också ges möjlighet att studera. Så länge detta system gäller kommer en ökning av antalet studerande att kunna mötas då kapaciteten beräknas finnas hos upphandlade aktörer och egen-regi sammantaget. Arbetsmarknadsförvaltningen ser dock ett behov av

ökade stödinsatser för grupper som har svårare att tillgodogöra sig utbildningen av olika skäl.

Vilka resurser krävs för att säkerställa kompetensförsörjningen inom staden, för att vi ska kunna garantera medborgarna en bra kvalitet inom stadens verksamheter med en hög säkerhet?

Svar: Arbetsmarknadsförvaltningen tar gärna en aktiv roll för att säkerställa stadens kompetensförsörjning. Under coronakrisen har förvaltningen på uppdrag av den Centrala krisledningen hållit ihop arbetet med Bemanna Stockholm. Uppdraget handlar om att driva en rekryterings- och bemanningsfunktion i syfte att avhjälpa stadens akuta behov av personal inom vård och omsorg. Rekrytering sker genom öppen annonsering, men även hos Jobbpartners och medlemmar inom Integrationspakten som på grund av pågående pandemi handskas med övertalighet. I uppdraget ingår också genomförande av korta skräddarsydda vårdutbildningar för de nyrekryterade medarbetarna.

I nuläget har arbetsmarknadsförvaltningen dock inte något övergripande uppdrag att säkerställa kompetensförsörjningen i staden och saknar den överblick och kunskap som krävs för att svara på frågan. Frågan kan därför lämpligen istället ställas till stadens personalstrategiska avdelning (PAS).

Hur kan samverkan mellan stad och region rörande gränslandet mellan omsorg och vård stärkas?

Svar: Arbetsmarknadsförvaltningen saknar kunskap att besvara frågan då förvaltningen inte är involverad i samverkan mellan staden och Region Stockholm i fråga om vård- och omsorgsfrågor.

Hur kan arbetsmarknadsförvaltningen vara med i arbetet att prioritera välfärd, omsorg och förebyggande arbete så att vår stad håller samman, tryggheten ökar och stockholmare med behov av stöd kan ges det när behoven sannolikt är större än någonsin?

Samtliga jobbtorg har ett aktivt samarbete med stadsdelsförvaltningarna för att identifiera hur arbetsmarknadsförvaltningen bäst kan stödja det lokala arbetet för att öka tryggheten genom att fler tas emot i studier och särskilda förebyggande och stödjande insatser riktas mot ungdomsgruppen. Genom uppdrag som bemanna Stockholm medverkar förvaltningen också till att stärka kompetensförsörjningen i staden under krisen. Slutligen pågår ett aktivt prioriteringsarbete för att styra resurser till de grupper som i rådande läge är allra mest utsatta på arbetsmarknaden.

Hur kan förvaltningen säkerställa att nämndens prioriterade målgrupper genom våra verksamheter kommer i arbete och sysselsättning - trots rådande omständigheter?

Svar: Arbetsmarknadsförvaltningen har en nyckelroll i arbetet med att sätta in aktiva åtgärder för att minska de negativa konsekvenserna av pandemin och den ekonomiska nedgång som den för med sig. Förvaltningen har ett tydligt uppdrag att arbeta med de grupper som idag har det svårast på arbetsmarknaden. Personer med ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet eller andra skäl, personer med utländsk bakgrund (främst kvinnor), personer med funktionsnedsättningar och unga är de främst prioriterade grupperna. Genom åren har förvaltningen byggt fungerande metoder och arbetssätt för att möta dessa grupper och stötta dem på väg mot arbete eller i studier.

Även om fokus vid en lågkonjunktur till stor del kommer att skiftas mot att sänka kostnaderna för ett stigande försörjningsstöd så måste staden parallellt fokusera på den målgrupp som redan idag har det svårt på arbetsmarknaden. De grupper som idag har svagast ställning på arbetsmarknaden kommer att få en än mer utsatt position i lågkonjunkturen. Många med korta anställningskontrakt, timanställningar och liknande anställningsformer kommer att förlora sina jobb och sin försörjning. Konkurrensen om befintliga jobb hårdnar avsevärt mellan olika utsatta grupper på arbetsmarknaden. Behovet av stöd och arbetsmarknadsinsatser från staden för de mest utsatta grupperna förväntas öka rejält vilket medför ett hårdare tryck på Jobbtorg Stockholm som både behöver ha långsiktiga insatser för de mest utsatta och åtgärder för att snabbt få ut aspiranter som står närmare arbetsmarknaden i arbete.

En lågkonjunktur med kraftigt ökad arbetslöshet innebär att fler kommer att bli beroende av försörjningsstöd för att klara sin försörjning. En del kommer att ha kompletterande försörjningsstöd vid sidan av A-kassa och en del kommer att ha försörjningsstöd som sin enda inkomst. Ett ökat antal försörjningsstödstagare innebär ett ökat antal aspiranter vid Jobbtorg Stockholm. Det innebär ökade insatser i form av stöd och matchning, utbildning och Stockholmsjobb.

På detta sätt kan arbetsmarknadsförvaltningen bidra till att minska de negativa effekterna av pandemin för nämndens målgrupper men i ett läge där arbetslösheten stiger och varslen ökat lavinartat saknas förutsättningar att helt säkerställa att nämndens målgrupper kommer ut i arbete och studier.

Hur kan förvaltningen utveckla olika typer av snabbspår inom yrkesutbildning för de med en utsatt position på arbetsmarknaden?

Svar: Arbetsmarknadsförvaltningen planerar att inom ramen för Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA) söka statsbidrag för att skapa korta jobbspår. Syftet är att utifrån de behov som har uppstått på arbetsmarknaden som en följd av Covid-19 pandemin skapa korta jobbspår, max två veckor långa, som huvudsakligen består av utbildningsinsatser. Jobbspåren ska i så stor utsträckning som möjligt bedrivas i samverkan med Arbetsförmedlingen. I nuläget är planen att ansöka om medel för åtminstone tre inriktningar, kundsupport, distribution och plock och leverans på lager. Ansökan avser medel för 50 platser per inriktning.

Arbetsmarknadsförvaltningen har även identifierat ett behov av att öka antalet platser i stadens kombinationsutbildningar. Bedömningen är att efterfrågan av snabba, riktade yrkesutbildningar kommer att öka i efterdyningarna av krisen. Yrkesutbildningar där språk kombineras med yrkeskompetens prioriteras.

Samtidigt är yrkesutbildningar och riktade utbildningar som kombinationsutbildningar kostsamma per elev. Även bristen på yrkeslärare är en riskfaktor som bör lyftas i detta sammanhang då den riskerar att påverka möjligheten att växla upp takten i antalet kombinationsutbildningar.

Hur arbetar förvaltningen för att säkerställa att man inte misslyckas med att uppnå uppsatta mål?

Arbetsmarknadsförvaltningen följer löpande utvecklingen och i tertialrapport 1 redovisas än så länge stabila resultat. Förvaltningen påtalar dock i rapporten att risken för att vissa mål inte kommer att kunna uppnås under året är påtaglig. Med de arbetsätt och insatser som redovisas i detta svar arbetar förvaltningen för att minska effekterna av pandemin men en realistisk bedömning är ändå att vissa mål inte kan förväntas uppnås givet den rådande situationen på arbetsmarknaden.

Förvaltningen har redan nu flaggat för att man kommer att ha svårt att uppnå målen med feriejobben. Vilka andra mål kommer inte att uppnås?

Svar: Feriejobben är framförallt ett ansvar som åligger stadsdelsförvaltningarna. Arbetsmarknadsförvaltningen har ett samordnande ansvar för arbetet med feriejobben. Svårigheten att nå dessa mål är främst kopplat till stadens bedömning att det inte är lämpligt att unga placeras i feriejobb inom vård och omsorg. Omfattande

insatser görs dock för att genom upphandling och andra insatser kompensera för bortfaller av platser. Målet för året bedöms dock inte helt kunna nås.

Arbetsmarknadsförvaltningen följer löpande målarbetet och har i tertialrapport 1 identifierat de målområden där eventuella risker i måluppfyllelsen kan uppstå under 2020.

Dels bedömer förvaltningen att genomsnittlig inskrivningstid för unga aspiranter (18-29 år) som avslutas från Jobbtorg Stockholm kan komma att öka då ungdomsarbetslösheten stiger.

Antal arbetsgivare som ingått nya partnerskap kan komma att påverkas då många arbetsgivare i de branscher som förvaltningen samarbetar med har drabbats hårt av den pågående pandemin, vilket i sin tur minskar möjligheterna att ingå partnerskap.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser en risk för att målvärdet gällande andel elever som tar betyg kan komma att påverkas som en konsekvens av övergången till undervisning på distans. Vissa yrkesutbildningar med en hög andel praktiska moment är svårare att genomföra på distans och alternativa lösningar till exempelvis arbetsplatsförlagt lärande (APL) inom komvux och lärande i arbete (LIA) inom yrkes- högskolan behöver utvecklas för att eleverna ska ha möjlighet att slutföra sina studier och ta betyg. Oro finns speciellt kring studieovana elever och de som har bristande utrustning för distansstudier i hemmet, samt elever som påbörjade sina studier i mars då dessa gick direkt in i studier på distans.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på skrivelsen.

Bilaga

1. Skrivelse gällande behovet av insatser för att möta effekterna av Covid-19